

MEDBORGERSKAB & INTEGRATION I DANMARK

- et visionskatalog

RÅDET FOR ETNISCHE MINORITETER

INDHOLD

Indledning	4
Uddannelse blandt børn og unge	6
Hovedvisioner for uddannelse blandt børn og unge	9
Pejlemærker – fra vision til virkelighed	11
Demokratisk deltagelse og medborgerskab blandt etniske minoriteter	13
Hovedvisioner for demokratisk deltagelse og medborgerskab	16
Pejlemærker – fra vision til virkelighed	17
Statsborgerskab og re-definition af danskhed	19
Hovedvisioner for statsborgerskab og re-definition af danskhed	22
Pejlemærker – fra vision til virkelighed	23
Boligpolitik og boligområder	25
Hovedvisioner for boligpolitik og boligområder	28
Pejlemærker – fra vision til virkelighed	29
Anneks – Visioner og pejlemærker	32

Rådet for Etniske Minoriteter

YASAR CAKMAK
Udpeget af udlændinge-
og integrationsministeren

MUHSIN TÜRKYILMAZ
Valgt af repræsentantskabet
Vejle Kommune

LAURA GILLIAM
Udpeget af udlændinge-
og integrationsministeren

TIAHES THIAHARAJA
Udpeget af udlændinge-
og integrationsministeren

BOJANA ROMIC
Udpeget af udlændinge-
og integrationsministeren

ELINE FELDMAN
Repræsentant fra
Københavns Kommune

MAHMOUD DAOUD
Repræsentant fra
Odense Kommune

CAROL PIMER KROGSTRUP
Valgt af repræsentantskabet
Helsingør Kommune

TURAN SAVAS
Valgt af repræsentantskabet
Fredericia Kommune

MAHTAB JALILI-TRUDSLEV
Repræsentant fra
Aalborg Kommune

BAYRAM YÜKSEL
Valgt af repræsentantskabet
Ishøj Medborger- og Demokrati-
forum

DESALEGN TUFA
Valgt af repræsentantskabet
Sønderborg Kommune

NATASHA AL-HARIRI
Udpeget af udlændinge-
og integrationsministeren

ABDIRAHMAN MOHAMUD IDLE
Repræsentant fra
Aarhus Kommune

Indledning

UDDANNELSE BLANDT BØRN OG UNGE

DEMOKRATISK DELTAGELSE OG MEDBORGERSKAB BLANDT ETNISKE MINORITETER

REVISION / RE-DEFINITION AF DANSKHED

BOLIGPOLITIK OG BOLIGOMRÅDER

Rådet for Etniske Minoriteter kan i år fejre 35-årsjubileum som et selvstændigt statsligt organ, der rådgiver den siddende regering i spørgsmål vedrørende integration, etniske minoriteter og medborgerskab.

I den mellemliggende periode har Danmark udviklet sig fra et relativt etnisk homogent nationalt fællesskab til et samfund, hvor **mere end en tiendedel af befolkningen har etnisk minoritetsbaggrund**, og med dette visionskatalog præsenterer Rådet for Etniske Minoriteter for første gang i samlet skriftlig form sine visioner for integration og medborgerskab i et stadig mere multietnisk Danmark.

Rådet arbejder for at finde langvarige løsninger på de eksisterende udfordringer i den danske integrationsindsats, og visionen er at bidrage til et Danmark, hvor oplevelsen af medborgerskab og den enkeltes muligheder er uafhængig af etniske, religiøse, sociale og geografiske skel. Et Danmark hvor flest muligt tager ansvar for både sig selv og sine medborgere og både bidrager og føler sig som en del af fællesskabet i samfundet.

Rådet bidrager bl.a. til at påvirke lovgivningen i retning af medborgerskab og vellykket integration ved at være aktive i høringsrunder

om nye lovforslag og ved deltagelse i udvalg og følgegrupper på integrationsområdet – både kommunalt, nationalt og internationalt. Desuden understøtter Rådet landsdækkende og lokale initiativer, der kan øge valgdeltagelsen, uddannelsesfrekvensen og beskæftigelsen blandt etniske minoriteter. Endelig prøver Rådet at skabe nuancerede billeder af etniske minoriteter i medierne, og vi opfordrer løbende etniske minoriteter til at være aktive demokratiske medborgere, der insisterer på, at der ikke er nogen modsætning mellem at være dansk og have etnisk minoritetsbaggrund.

I dette katalog beskrives vores visioner til vellykket integration og medborgerskab ud fra fire fokuspunkter:

- 1) Uddannelse blandt børn og unge
- 2) Demokratisk deltagelse og medborgerskab blandt etniske minoriteter
- 3) Revision/re-definition af danskhed
- 4) Boligpolitik og boligområder.

Vores visionsrapport er delt op efter ovenstående fokuspunkter, men som det vil fremgå for læseren, er der visse naturlige overlap imellem forslagene til, hvordan vi kan nærme os et Danmark med lige muligheder, tilhørsforhold og medborgerskab på tværs af etniske skel.

Jeg er mig fuldt bevidst, at integration er et stort og kompliceret område, der kan vække mange følelser, og netop derfor er der også brug for, at vi tager debatten med udgangspunkt i viden og erfaringer fra virkelighedens verden, så vi kan få en så kvalificeret og nuanceret debat som overhovedet muligt. – YASAR CAKMAK, formand for Rådet for Etniske Minoriteter.

Det ligger ydermere implicit, at vi mener, at etniske minoriteter selv bør inddrages for at skabe vellykket integration og medborgerskab.

BAGGRUND FOR DENNE UDGIVELSE

I februar 2014 blev reglerne for sammensætningen af Rådet ændret for bl.a. at bidrage til at give rådet større selvstændighed, så det ikke blot fungerede som et rådgivende organ for regeringen.

Med den nye struktur udpeger integrationsministeren hvert fjerde år i forlængelse af kommunalvalget nu fem af rådets medlemmer, heriblandt formanden. Herudover er fem medlemmer blevet valgt fra et stort repræsentantskab, som repræsenterer alle kommuner i Danmark, mens landets fire største kommuner nu er fast repræsenteret med et medlem hver.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at den siddende VKLA regering ikke er den, der i løbet af rådets 35-årige levetid har rådført sig mest med Rådet for Etniske Minoriteter. Rådet anerkender, at det er en del af virkeligheden, at interessen for rådets eksistens og anbefalinger skifter alt efter konjunkturer, politisk dagsorden og siddende regeringer, men vi håber ikke desto mindre at synliggøre vore tanker og

visioner for vellykket integration og medborgerskab med dette visionskatalog.

Rådets anbefalinger og visioner vil til enhver tid afhænge af de eksisterende medlemmer, og det kommer også til udtryk i nærværende visionskatalog, at det er udtænkt af et mangfoldigt udvalg bestående af skoleledere, uddannelsesforskere, repræsentanter for lokale integrationsråd, boligsociale medarbejdere, foreningsmennesker, debattører, uddannelses- og jobvejledere og lokalpolitikere. Nærværende udgivelse er således ikke tænkt som en objektiv udredning over integrationsudfordringer i Danmark anno 2018, men er først og fremmest tænkt som et inspirationskatalog i forhold til en udvalgt række spørgsmål og er et destillat af en stor gruppe menneskers personlige og faglige erfaringer og viden.

Meningen er, at kataloget skal fungere som et værktøj, der kan inspirere politikere, meningsdannere og menigmand. Vi har både professionelt og personligt oplevet, hvad det vil sige at skabe vellykket integration og har det til fælles, at vi brænder for at gøre en positiv forskel i forhold til et Danmark, der bevæger sig i retning af et medborgerskab, som går på tværs af etniske forskelle.

Kataloget er en sammenfatning af fire års arbejde samt et resultat af en arbejdsweekend, hvori vi forsøgte at identificere de væsentligste integrationsudfordringer i Danmark og komme med bud på løsningsforslag; faciliteret af sociologen og forfatteren Aydin Soei, der har bistået med denne rapport. Formålet med dette skrevne aftryk på vore visioner er imidlertid også at give stafetten videre fra de mennesker, der har udgjort Rådet for Etniske Minoriteter de seneste fire år, som nu træder af og giver plads til nye kræfter.

Det har været et privilegium at diskutere og rådgive om udfordringer i et stadig mere multietnisk Danmark, og vi håber, at denne visionsrapport kan tjene som inspiration til alle, der måtte have lyst til at læse med.

På vegne af Rådet for Etnisk Minoriteter, tak.

Yasar Cakmak (afgående formand), Abdirahman Mohamud Idle, Bayram Yüksel, Carol Krogstrup, Bojana Romic, Desalegn Tufa, Elaine Feldman, Turan Savas, Laura Gilliam, Mahmoud Daoud, Mahtab Jalili-Trudslev, Muhsin Türkyilmaz, Natasha Al-Hariri, Tiahes Thihara-ja (afgående rådsmedlemmer).

Uddannelse blandt børn og unge

Vor tids formentlig største positive nybrud, når det gælder social mobilitet i samfundet i almindelig og social integration i særdeleshed er, at unge kvinder med indvandrerbaggrund radikalt har brudt uddannelseskurven i forhold til deres forældre. Syv ud af ti af de 16-19-årige kvindelige efterkommere er således i gang med en ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse, hvilket er lidt mere end den tilsvarende andel for etnisk danske kvinder. Dette er et relativt nyt mønster, som har kendetegnet Danmark siden slutningen af nullerne. Rådet mener, at dette nybrud vil udgøre et markant kapitel i Danmarks integrationshistorie, som kan smitte positivt af på kommende generationer.

Fremtiden i forhold til at skabe et Danmark med lige muligheder og medborgerskab på tværs af etnisk baggrund afhænger bl.a. af, om vi lykkes med at kompensere for et uddannelsesefterslæb fra den første generation af indvandrere og flygtninge. Her har de unge minoritetskvinder ledt an i forhold til en udvikling, hvor vi i løbet af det sidste årti har fået en middelklasse bestående af veluddannede etniske minoriteter. Bagsiden af medaljen er, at de unge mænd ikke i samme grad har brudt uddannelseskurven fra forældrene, og det har særligt blandt efterkommerne, bidraget til po-

larisering. De nyeste nøgletal for integrationen fra Danmarks Statistik viser således, at næsten 40 procent af mændene i alderen 20-24 år har grundskolen som deres højest fuldførte uddannelse. Her er der 17 procentpoint flere af de unge kvinder i alderen 20-24 år, der er kommet videre i uddannelse efter folkeskolen.

En stor del af udfordringen kan spores tilbage til folkeskolen. En sjettedel af alle danske elever i 9. klasse mangler funktionelle læsekompetencer til at læse og forstå indholdet i en almindelig avis og betegnes som "lavt præsterende" i den internationale Pisa-undersøgelse. Ifølge undersøgelsen er de ringe læsekundskaber hovedårsagen til, at Danmark ligger sidst i Norden, når det gælder andelen af unge, der tager en ungdomsuddannelse efter folkeskolen, og der er en klar hudfarvedimension ved, hvem der tabes på gulvet.

I slutningen af nullerne afsluttede omkring 40 procent af alle etniske minoritets elever folkeskolen med så ringe læsefærdigheder, at de kunne få svært ved at gennemføre en ungdomsuddannelse, mens tallet nu, **ifølge den seneste Pisa Etnisk-undersøgelse fra 2017, er faldet til en tredjedel.** Selvom det går fremad, finder Rådet det bekymrende, at der stadig er så mange lavt præsterende elever i den danske

Mine mærkesager er uddannelse og beskæftigelse, da jeg mener, at uddannelse er den bedste vej til en bedre fremtid og dermed bedre integration.

- DESALEGN TUFA, medlem af Rådet for Etniske Minoriteter.

folkeskole og hæfter sig ved, at tallene dækker over markante forskelle i forhold til både køn og geografi.

Pigerne præsterer til stadighed væsentligt bedre end drengene i læsning, og mønsteret er særligt markant blandt tosprogede elever, hvor tidligere opgørelser således har vist, at omkring halvdelen af de etniske minoritetsdrengene i hovedstaden var "lavt præsterende", mens det samme gjaldt en fjerdedel af de etnisk danske drenge. Her ligger Danmark markant dårligere end gennemsnittet for de 30 OECD-lande, som deltager i Pisa-undersøgelsen.

En af udfordringerne er, at der let opstår en ballademageridentitet blandt drengene på skoler med en høj koncentration af elever med en uddannelsesfremmed familiebaggrund, og at antipatiteten imod skolen forstærkes blandt drengene, når de mødes af lave og negative forventninger fra lærere og omverden.

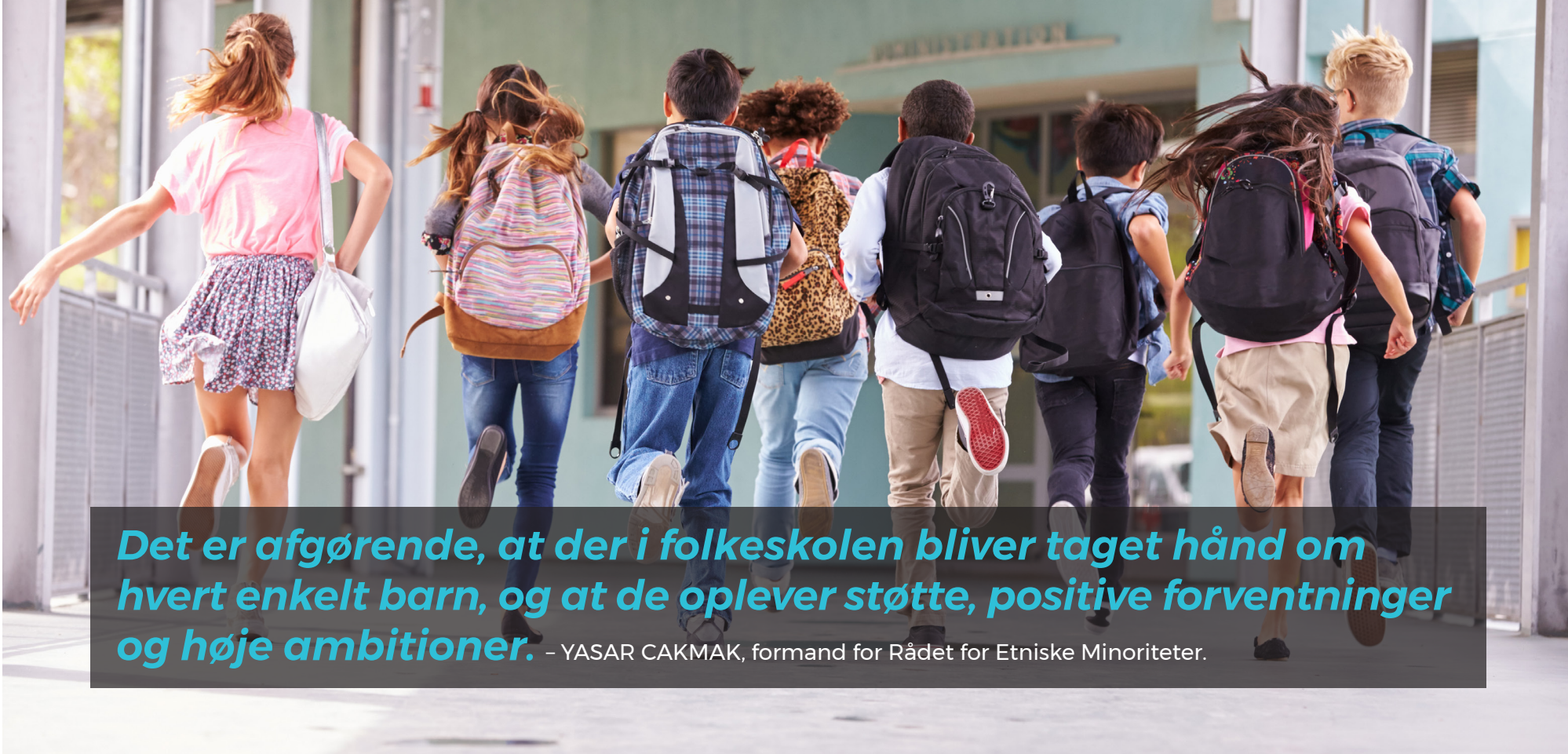
Skoleforsker Laura Gilliam - som er medlem af Rådet for Etniske Minoriteter - har bl.a. påvist, at drenges oplevelse af faglig svaghed i skolen i kombination til læreres ofte negative forventninger til etniske minoritetsdrengene bidrager til en "ballademageridentitet" blandt drenge.

Ligesom for mange andre socialt marginaliserede drenge i Danmark og udlandet, betyder det, at en del af drengene finder et fællesskab omkring hård maskulinitet og opposition til lærerne og skolens boglige værdier.

Dette trækker flere drenge med, som oplever, at de skal agere hårde for at få anerkendelse i skolen og på gaden. Denne onde cirkel øger risikoen for, at disse drenge slutter skoletiden uden kundskaberne og motivationen til at

tage en kompetencegivende uddannelse. Den nylige "Tingbjergundersøgelsen" viser ydermere, at både lærere, pædagoger og forældre i markant grad undervurderer 14-15-årige tosprogede elevers lyst og motivation for skole og fremtidig uddannelse i et udsat område. Det samme gjorde eleverne selv. 93 procent af eleverne viste sig at være glade for at gå i skole, men de troede, at det samme kun var tilfældet for halvdelen af deres jævnaldrende skolekammerater, mens forældrene troede, at det

Det er afgørende, at der i folkeskolen bliver taget hånd om hvert enkelt barn, og at de oplever støtte, positive forventninger og høje ambitioner. – YASAR CAKMAK, formand for Rådet for Etniske Minoriteter.

drejede sig om lidt under halvdelen. **Spørgsmålet er, hvor tilbøjelig Ali og Aisha er for at tale højt om deres ambitioner for skole og uddannelse**, hvis de tror, at de andre elever er mindre motiverede, end tilfældet er, og når de er omgivet af forældre og lærere, der har lave forventninger til dem. Undersøgelsen viser, at den stereotype forståelse af etniske minoritets elever som ballademager og uengagerede skoleelever også præger børnene selv, deres forældre og lærere. Flertalsmisforståelser af denne art kan bidrage på væsentlig negativ vis til børns faglige indsats i skoler i udsatte områder, såsom Tingbjerg.

En anden udfordring for drenge og unge mænd - på tværs af etnicitet - er ydermere, at deres frafald på uddannelserne er større end kvindernes, mens den på erhvervsuddannelserne er en udfordring for begge køn. Blandt efterkommere der indskrev sig på en erhvervsfaglig uddannelse i 2011, nåede seks ud af ti således at droppe ud i løbet af de næste fem år. Frafaldet kan både forklares ud fra de ringere faglige kompetencer og læsefærdigheder, som mange af de etniske minoritetsunge har påbegyndt studiet med, men handler på erhvervsskolerne også om en markant mangel

på lærepladser. Rådet finder det bekymrende, at manglen på lærepladser i den grad står i kontrast til den danske stats politiske målsætning om, at 95 procent af en ungdomsårgang skal tage en kompetencegivende uddannelse. Rådet tvivler ydermere på, at "stoledansen" på landets erhvervsskoler i forhold til manglende lærepladser ville fortsætte år efter år, hvis det tilsvarende problem gjorde sig gældende på landets gymnasiale uddannelser. Også på de gymnasiale uddannelser er frafaldsproblemet alvorligt. Det bevidner, at mange opgiver deres uddannelsesdrømme, men er også kritisk for ambitionen om at bryde den sociale arv for unge fra uddannelsesfremmede hjem.

*Hovedvision i forhold til
uddannelse blandt børn og unge*

Vores visioner

1

At løfte det faglige niveau for alle etniske minoritets elever i folkeskolen, så de kan udnytte deres fulde potentiale; uanset baggrund. Dette indebærer bl.a., at eleverne møder fagligt kompetente lærere, der forstår og kan arbejde kvalificeret med tosprogede elevers særlige forudsætninger.

2

At etniske minoritets drenge ikke tabes i uddannelsessystemet. Dette indebærer, at der gøres brug af en særlig og rettidig pædagogisk indsats overfor etniske minoritets drenge, som er i fare for ikke at få de fornødne kompetencer eller har problemer i skolen, så de slutter folkeskolen med kundskaber og motivation for at tage en efterfølgende uddannelse.

3

At skoler og institutioner afspejler befolknings sammensætningen – hvilket kræver et opgør med den opdelte folkeskole. Den socialt og etnisk opdelte folkeskole risikerer at munde ud i a- og b-skoler, hvor forventninger og fagligt niveau er lavere på skoler med et flertal af socialt udsatte og etniske minoritets elever. Samtidig udgør folkeskolen den lille offentlighed, som opdrager eleverne til at indgå i den

større offentlighed uden for folkeskolen, og den opdelte skole kan stå i vejen for det gensidige kendskab og den sociale integration af forskellige befolkningsgrupper, og for et medborgerskab, der går på tværs af etniske og sociale skel.

4

At der er respekt for forskellighed i folkeskolen og i uddannelsessystemet, og at de etniske minoritets elever mødes med en forventning om, at de godt kan. Bløde værdier skal være på plads, i samme grad som fysiske rammer som ordentlige toiletter, tavler, borde og stole. I Rådet mener vi, at anerkendelse, tillid, høje forventninger er en forudsætning for, at minoritets elever bliver motiverede for at studere og tror på, at de har samme fremtidsmuligheder som alle andre. I mange klasser møder minoritets elever velvillige og anerkendende lærere, men det er i høj grad afhængigt af den enkelte læreres indstilling og bør være en pædagogisk form, alle børn møder uanset hvilken klasse og skole de går i og uanset deres eget køn og etnisk baggrund.

5

At etniske minoritets unge baggrund gennemfører ungdomsuddannelser og herunder finder praktikpladser og gennemfører deres uddannelser på landets erhvervsskoler. Rådet for Etniske Minoriteter mener, at etnisk minoritets unge skal have mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse af eget valg. Rådet er bekymret for at manglen på ansøgere til erhvervsskolerne betyder, at etniske minoritets elever og især drengene "profileres" på skolerne og i uddannelsesvejledning og ledes denne vej, ud fra forforståelser omkring, hvilke jobs de vil være egnet til. For at bryde den sociale arv, skal man undgå en sådan forskelsbehandling og i stedet for at hæve adgangskravene til de gymnasiale uddannelser, støtte unge fra uddannelsesfremmede hjem fagligt og personligt til at gennemføre uddannelserne og undgå frafald.

På den anden side, er det vigtigt, at der gøres en ekstra indsats for at styrke erhvervsuddannelserne og at man især undgår, at elever til stadighed dropper ud af erhvervsskolerne uagtet deres motivation og kundskaber, fordi der mangler omkring 12.000 praktikpladser på landsplan. Rådet glæder sig over, at det inden for byggefagene er sket en stigning på

*Hovedvision i forhold til
uddannelse blandt børn og unge*

Vores visioner

10 procent elever, der får en praktikplads på en virksomhed takket være bl.a. en økonomisk bonusordning til arbejdsgiverne, men når antallet af praktikpladser for social- og sundhedshjælpere faldet fra omkring 6000 i 2015 til 3400, giver det samlet set anledning til dyb bekymring.

Danmark har brug for både akademikere og faglærte arbejdere og den indirekte diskrimination på uddannelsesområdet har ydermere en etnisk slagside, da særligt etniske minoriteter har svært ved at finde praktikpladser. Rådet mener at det er udtryk for proportionsforvrængning med det store politiske fokus på den stigende etniske opdeling på enkelte gymnasier, mens et stort antal erhvervsskoleelever samtidig ikke får udnyttet deres fulde potentiale på grund af manglen på lærepladser.

Erhvervslivets bud på, hvordan vi kan øge udbuddet af praktikpladser for erhvervsskoleelever og få flere i arbejde bør ydermere inddrages i uddannelses- og beskæftigelsespolitikken.

***Den opdelte skole
kan stå i vejen for det
gensidige kendskab og den
sociale integration af forskelli-
ge befolkningsgrupper, og for
et medborgerskab, der går
på tværs af etniske
og sociale skel.***

*Hvordan visionerne kan
blive til virkelighed*

Pejlemærker

At forberede børn på skolen og det at indgå i et børnefællesskab ved at så mange børn som muligt indskrives i danske vuggestuer og børnehaver.

Rådet for Etniske Minoriteter er positive over for regeringens forslag om, at etniske minoritetsbørn i områder, som befinder sig på "ghettolisten", per automatik indskrives i et vuggestuetilbud, men mener, det skal gælde for alle børn ud fra sprogscreeningskriterier og at det skal være et tilbud, der ikke følges op af, at forældrene straffes økonomisk, hvis de vælger at melde fra. Vi mener, at tillid og dialog er en forudsætning for et godt forældre-samarbejde og et godt børneliv, hvorfor vi mener, at man bør bruge oplysning og vejledning fremfor tvang. Mange forældre kender ikke til institutionerne og er ikke trygge ved at overdrage deres børn fuld tid til andres opdragelse, og kan med fordel introduceres til institutionslivet gennem lange indkørselsforløb, hvor de er med i institutionen. Når institutionerne skal udføre denne integrationsopgave, bør der ske en mærkbar opnormering i vuggestuer og børnehaver, så institutionerne rent faktisk kan yde den omsorg og udføre den stimulering og det pædagogiske arbejde, som der kræver. Flere pædagoger og ressourcer til institutionerne vil kunne styrke børnene på en måde, der også

vil være samfundsøkonomisk fornuftigt i det lange løb. Vores erfaring er, at opdelingen i "sorte" og "hvide" institutioner i de største byer i høj grad handler om, at etniske minoritetsforældre har svært ved at få plads til deres børn på de populære vuggestuer, der ender som enklaver for middelklassens børn, hvorfor vi er positive over for en positiv særbehandling, der kan udligne den ulige adgang til de populære institutioner.

Tidlig og fagligt kompetent sprogindsats, der ikke, som nu, ensidigt fokuserer på at forbedre børnenes resultater i sprogtest, men har fokus på børns funktionelle sprog. Dette kræver faglig oprustning af pædagogers sprogpædagogiske kompetencer, men også at forældrene inddrages. Forpligtede skoler på at lave individuelle pædagogiske og faglige indsatser over for børn, der vedblivende klarer sig fagligt dårligt, så det ikke først er i udskolingen, at både lærere, forældre og eleven selv for alvor bliver opmærksom på, at eleven mangler kundskaberne til at tage en uddannelse efter folkeskoletiden. Et middel kan være at øge fagligheden, flersproglige og interkulturelle kompetencer

hos lærere og ledelse på indvandrerlige folkeskoler for at sikre gode skoleforløb for børn og øge deres forældres muligheder for at bidrage til skolen. Dette kan omfatte ansættelse af flere lærere med minoritetsbaggrund, som kender elevernes kulturelle baggrund men er ikke en løsning i sig selv – det er fagligheden og ikke lærernes etniske baggrund, der er afgørende.

Der skal være højere ambitioner, forventninger og tillid til de tosprogede børn – både fra de professionelle på skolerne og i institutionerne, fra forældrene og det omgivende samfund.

Skoleforskningen peger på, at lave forventninger til tosprogede elever påvirker deres motivation for skole i en negativ retning. Af samme grund bør tosprogethed italesættes som en ressource over for eleverne for at undgå en selvfortælling, hvor en anden etnicitet eller sprog i sig selv ses som en negativ størrelse. Rådet mener, at vi skal have skabt en mere positiv fortælling angående tosprogede børn – særlig i de indvandrerlige, udsatte boligområder – så flere kan udnytte deres fulde potentiale. Vi skal med andre ord gøre op med myterne om store grupper af skoletrætte ele-

*Hvordan visionerne kan
blive til virkelighed*

Pejlemærker

ver, men omvendt reagere, når der reelt er faglige grunde til at tage hånd om enkelte elever.

Drop berøringsangsten i forhold til skolevalg.

Vi skal italesætte hvorfor nogle skoler vælges fra, og undersøge hvorvidt der er tale om myter, eller om der skal et fagligt løft til for at få forældrene til at vælge den lokale skole til. I forlængelse af dette: Skolerne skal holdes op på deres faglige kvalitet og præstationer i forhold til de etniske minoritets elever. Skoler bør forpligtes til at udarbejde og implementere en lokal tilgang til, hvordan man arbejder med etniske minoritets elevers sproglige og faglige udfordringer og sikrer sig, at man ikke opgiver nogen elever. Disse skal sikre, at de gode praksisser, der allerede eksisterer, udbredes og bliver fælles praksis.

Fokusere på et skolehjemarbejde som afspejler både krav til og respekt for forældrene og det enkelte barns behov, ønsker og forudsætninger for læring.

Demokratisk deltagelse og medborgerskab blandt etniske minoriteter

Der er i høj grad tale om et demokratisk A- og B-hold, når det kommer til demokratisk deltagelse i Danmark, hvor særligt mange etniske minoriteter ikke benytter sig af deres ret til at øve indflydelse på samfundet og dermed også deres eget liv. For ti år siden skrev professor Tim Knudsen nyklassikeren "Fra folkestyre til markedsdemokrati", hvori han skitserede velfærdsstatens udvikling fra 1973 frem til i dag. Han skriver her, at udseendet på Demos – borgeren i demokratiet – har ændret sig markant siden 1980 på grund af en stigning på flere hundrede procent af andelen af statsborgere med indvandrerbaggrund. Tim Knudsen konstaterede i sin analyse, at de nye borgere imidlertid langt hen ad vejen udgjorde en politisk underklasse: "Danmark venter på, at de udenlandske statsborgere begynder at kæmpe for politiske rettigheder." I løbet af de seneste ti år er det imidlertid kun gået den forkerte vej.

Valgdeltagelsen ved kommunalvalg – hvor alle borgere kan deltage – er faldet, samtidig med at andelen af borgere med statsborgerskab, som også kan gøre deres magt gældende ved folketingsvalg, er faldet drastisk grundet stramninger i reglerne for indfødsret. Hvor blot to pct. af den voksne befolkning ikke havde ret til at stemme ved folketingsvalg i 90'erne, er det tal steget til det firedobbelte, hvilket pri-

mært skyldes de forhøjede krav for at kunne blive statsborger. Dette fulgte bl.a. indførelsen af indfødsretsprøven i midten af nullerne, hvor ansøgere om statsborgerskab også skulle svare på historisk-kulturelle spørgsmål om Saxos Danmarkshistorie, hvornår vi vandt EM i fodbold, og hvem der har skrevet Matador for at kunne bestå "danskhedstesten", hvilket var spørgsmål der ellers under den forrige regering var røget ud. Tilgangen til statsborgerskab og kravene til at kunne kalde sig "dansker" vender vi tilbage til i næste afsnit om definitionen af danskhed, men her vil Rådet påpege, at indfødsretten spiller en markant rolle i forhold til at kunne deltage som politisk medborger, der har ret til at stemme til folketingsvalg, og at vi bør være mere inkluderende over for at indlemme borgere i dette fællesskab.

"Jeg mener, at demokratiets grundpille er den enkelte borgers ret til at stemme. Demokratiseringsprocessen har en afgørende rolle i dagens samfund, og når vi afgiver vores stemme, anerkender vi, at det politiske liv baserer sig på og udføres via dialog."

Bonjana Romic, Rådet for Etniske Minoriteter.

Valgdeltagelse og et aktivt medborgerskab, hvor man engagerer sig i det omgivende samfund handler imidlertid ikke blot om formelle rettigheder, hvilket deltagelsen ved kommunalvalg med al tydelighed vidner om. Ser man på perioden 1997 til 2013, er forskellen på valgdeltagelse mellem etniske danskere og nydanskere øget betragteligt på trods af, at uddannelsesniveaulet blandt etniske minoriteter er øget. Mens etniske danskers valgdeltagelse er øget med 8,6 procentpoint på landsplan og med 3,8 procentpoint i henholdsvis København og Aarhus, er de tilsvarende ændringer for nydanskere -8,8 procentpoint på landsplan, mens valgdeltagelsen er faldet med 15,2 procentpoint i landets to største byer, der samtidig er de byer med flest indvandrere.

Set under ét er valgdeltagelsen blandt indvandrere og efterkommere omkring 40 procent, og Rådet finder det særligt bekymrende, at unge efterkommeres stemmeprocent kun er den halve af 20-årige etnisk danske unges. Valgforskningen viser, at etnicitet sammen med alder, uddannelse og arbejdsmarkedstilknytning udgør de vigtigste skillelinjer for valgdeltagelsen og tilliden til, at det kan betale sig at benytte sig af sin ret til at stemme som fulgyldig politisk medborger.

Den første gang jeg følte, at jeg var en del af det danske samfund, var den dag jeg fik retten til at stemme. Det var stort at få lov til at vælge, hvem der skal træffe de vigtige beslutninger på borgernes vegne. Det er vigtigt for mig at deltage aktivt, der hvor jeg bor. Det gør jeg, når jeg sætter mit kryds". – TIAHES THIAHARAJA, medlem af Rådet for Etniske Minoriteter.

Det er således kun omkring halvdelen af de 22-29 årige, der stemmer, hvilket er næsten 30 procentpoint lavere end de midaldrendes valgdeltagelse, mens ufaglærtes stemmeprocent er 20 procentpoint lavere end vælgere med videregående uddannelser, og særligt kontanthjælpsmodtagere har en lav valgdeltagelse, da kun fire ud af ti ledige stemmer.

Rådet kan konstatere det paradoksale i, at etniske minoriteter – ligesom de øvrige vælgergrupper med valgdeltagelse – hører blandt dem, der kan vinde mest ved at benytte sig af deres demokratiske stemme, men som afstår fra at benytte sig af denne ret. En hovedtendens i velfærdsstatens udvikling fra 1973 frem til i dag er således, at staten i stigende grad indtager en regulerende rolle over for borgere, der ikke er på arbejdsmarkedet, som mangler uddannelse, og som er etniske minoriteter.

I den sociale konkurrencestat afhænger borgernes rettigheder nemlig i stadig højere grad af deres position på arbejdsmarkedet, og en af konsekvenserne er, at arbejdsløse også bliver demokratisk pressede, konstaterer Tim Knudsen i "Fra folkestyre til markedsdemokrati". Rådet kan konstatere, at reguleringen i stigende grad også betinges af den enkeltes

bopæl i en indvandrerlig såkaldt "ghetto", og at spørgsmål om religion og etnicitet til stadighed optager en stor del af den politiske dagsorden. Rådet finder det bekymrende, at stadig flere ikke har ret til at gøre deres stemme gældende til folketingsvalg, og at endnu flere selv afstår fra at få politisk indflydelse ved at stemme til kommunalvalg.

En årsag og konsekvens til denne manglende indflydelse, er at etniske minoriteter også mangler politisk magt og repræsentation i medierne. Minoritetsborgere er således underrepræsenteret i den offentlige samtale om Danmarks udvikling. Ifølge medieforskningen forstærkes sociale kløfter mellem majoritets- og minoritetsdanskere af, at pressen sjældent fremstiller etniske minoriteter som genkendelige medborgere, og senest viste rapporten "Dem vi taler om fra 2017", at etniske minoriteter i høj grad er nogle, man taler om i den offentlige debat – det er sjældent borgere, man taler med. Brugen af etniske minoriteter som kilder er, ifølge undersøgelsen, i løbet af fem år gået tilbage fra fem til fire procent på trods af, at både uddannelsesniveaet og andelen af etniske minoritetsborgere er steget.

Rådet finder det imidlertid mere bekymrende, at undersøgelsen viser, at etniske minoriteter næsten kun optræder i særlige nyhedsreservater: i historier om udlændingestof, islam og kriminalstof. Og selvom den største koncentration af minoritetskilder findes i udlændingestoffet, så er det næsten udelukkende majoritetskilder (primært beslutningstagere), der optræder i de politiske historier knyttet til spørgsmål om udlændinge, indvandring og integration, og som derfor får lov til at stille diagnosen i forhold til Danmarks integrationsudfordringer.

Vi har således en voksende demokratisk underklasse i Danmark, som tilmed er underrepræsenterede som genkendelige medborgere i pressen. Kombinationen af manglende rettigheder, manglende motivation for at gøre sin stemme gældende og underrepræsentationen af selvsamme stemmer i den offentlige samtale i øvrigt kan stå i vejen for oplevelsen af et dansk medborgerskab, der går på tværs af etniske, sociale og geografiske skel.

*Ifølge medie-
forskningen forstærkes
sociale kløfter mellem
majoritets- og minoritets-
danskere af, at pressen
sjældent fremstiller etniske
minoriteter som gen-
kendelige medborgere.*

*Hovedvisioner for demokratisk
deltagelse og medborgerskab
blandt etniske minoriteter*

Vores visioner

1

At flere etniske minoriteter stemmer, fordi de ser valg og demokratisk deltagelse som meningsfuldt

2

At samfundets institutioner og organisationer i højere grad afspejler befolkningssammensætningen i dagens Danmark.

Det gælder i forældre-, forenings- og beboerbestyrelser, i forhold til deltagelse på arbejdsmarkedet og i forhold til den demokratiske samtale om Danmarks udvikling.

3

At flere bliver repræsenteret politisk og i medierne og bliver anerkendt for deres bidrag.

Det gælder blandt andet i folketinget, i kommunalbestyrelser og i medierne, hvor vi ønsker at flere etniske minoriteter kommer til orde, og også får lov til at udtale sig som genkendelige medborgere, der forholder sig til genkendelige fælles spørgsmål om politik, priser på dagligvarer og holdninger til folkeskolen og offentlig transport.

4

At flere etniske minoriteter deltager aktivt i civilsamfundet og i den demokratiske samtale, fordi de føler sig som anerkendt som ligeværdige medborgere, der ønsker at bidrage til det større fællesskab.

*Hvordan visionerne kan
blive til virkelighed*

Pejlemærker

Der skal være fokus på demokratisk dannelse i folkeskolen. I udsatte indvandrerlige områder hvor stemmeprocenten er lav, bør valgtemaer indgå i undervisningen, mens eleverne i hjemmeopgaver opfordres til at diskutere valg med deres forældre. Samtidigt skal børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund også opleve, at deres engagement og holdninger tages alvorligt og får betydning i praksis gennem reelt skoledemokrati og lokalt demokrati. Unge etniske minoriteter skal i det hele taget opleve, at deltagelse kan åbne døre, og at de kan påvirke beslutningstagere, og selv kan ende med at øve indflydelse som politikere og i foreninger, bestyrelser mv.

Der skal være en større forventningsafklaring og forståelse for den politiske virkelighed blandt etniske minoriteter. Foreninger for etniske minoriteter bør samarbejde og indgå i fællesskaber med øvrige foreninger, der fremmer medborgerskab.

Vi skal bygge på ressourcerne i eksisterende foreninger, der kan støtte op omkring engagement i lokalområderne. Dette kan eventu-

elt ske gennem de eksisterende boligsociale helhedsplaner og eksisterende netværk af bydelsmødre og fædregrupper.

Lav målrettede indsatser for at øge den politiske deltagelse i landets udsatte områder, hvor stemmeprocenten typisk er lav, og andelen af beboere med indvandrerbaggrund høj. I disse områder findes boligsociale helhedsplaner, der skal bidrage til trivsel og medborgerskab, og som er finansieret af lejernes penge i Landsbyggefonden. Demokratisk deltagelse bør indskrives som obligatoriske pejlemærker for de boligsociale indsatser. Herudover bør flere parter f.eks. politikere, civilsamfund m.fl. støtte op om at øge valgdeltagelsen i de udsatte områder, og på den måde vise, at man værdsætter disse borgeres deltagelse. Rådet vil understrege at det ikke fritager den enkelte for ansvaret.

Der bør laves oplysningsarbejde i forhold til valgdeltagelse og målrettede tiltag, der kan øge stemmeprocenten blandt samfundsgrupper, der ikke stemmer. Det gælder unge, ledige og etniske minoriteter. Rådet har selv indgået et samarbejde med valgforsker Kasper Møller Hansen, der bl.a. har undersøgt, hvordan man kan få flere unge til at stemme ved at sende dem sms'er op til valg og flere til at stemme i udsatte områder ved at hænge sedler op i opgangene med simple oplysninger om tid og afstemningssted, hvilket har øget valgdeltagelsen signifikant. Disse foranstaltninger er billige og effektive, og Rådet mener, at kommuner og stat bør bakke op om i højere grad at få etniske minoriteter til at stemme og agere som aktive politiske medborgere. Hvor fagbevægelsen tidligere har søgt at få sine medlemmer til at stemme ved kampagner og telefonopkald, er særligt etniske minoriteter og ledige ikke organiseret på samme måde, og der mangler fagforbund og store civilsamsfundsaktører, som ønsker at påvirke dem i retning af større politisk engagement. Hvis vi som samfund virkelig ønsker et velfungerende demokrati og en fælles offentlig samtale, bør politikere understøtte, at etniske minoriteter i større grad øver politisk indflydelse.

*Hvordan visionerne kan
blive til virkelighed*

Pejlemærker

Flere etniske minoriteter skal ind i politik på alle niveauer. Repræsentation har betydning for stemmeprocent og politisk deltagelse, hvilket bl.a. viser sig ved, at valgdeltagelsen blandt etniske minoriteter i de københavnske vestegnskommuner, såsom Ishøj, er højere, end man kunne forvente, hvilket i valgforskningen tilskrives, at der her findes en højere repræsentation af kommunalvalgskandidater med etnisk minoritetsbaggrund, der ofte også gør meget for at lave kampagnearbejde i indvanderrige, udsatte områder. Samtidig bør man fremdrage forbilleder i forhold til at bruge sin stemme og til at engagere sig i politik og i samfundet i øvrigt.

Flere etniske minoriteter skal også deltage i den offentlige samtale i medierne. Etniske minoriteter udgør 12 procent af den danske befolkning, mens kun fire procent af kilderne i de etablerede medier har etnisk minoritetsbaggrund. Repræsentationen af etniske minoriteter i pressen skal øges, men det væsentligste er, at minoriteter også skal komme til orde som genkendelige medborgere i stedet for næsten udelukkende at udtale sig i hi-

storier om kriminalitet, integrationsproblemer og islam. I dag fravælges etniske minoriteter særligt som kilder, hvor de skal optræde som såkaldte “cases”, hvor identifikationskriteriet vægtes højt af journalisterne, men derved bidrager medierne til et “normalbillede” af Danmark, som det så ud i 1970’erne, hvor stort set alle danskere var hvide i huden. Medierne bør lave en aktiv strategi for at øge repræsentationen af etniske minoriteter og for at gøre op med frygten for, at den almene mediebruger ikke kan identificere sig med etniske minoriteter som kilder, der udtaler sig som genkendelige medborgere. Men samtidig bør etniske minoriteter også i højere grad tage ansvaret på sig for at udtale sig i medierne og dermed selv bidrage til at nuancere billedet af, hvordan danskere ser ud i Danmark anno 2018.

Flere unge skal hjælpes til at føle, at de er en del af samfundet, og særligt i de udsatte områder, bør man bekæmpe oplevelsen af medborgerskab. Når det handler om demokratisk deltagelse og medborgerskab mener Rådet, at statsborgerskab bør bruges som et middel til at inkludere og engagere til, at man føler sig

som en del af det nationale og politiske fællesskab – og føler ansvar for selv samme. Rådet mener derfor, at forældre automatisk bør tilbydes statsborgerskab for deres barn ved fødslen, hvis de har permanent opholdstilladelse i Danmark, og som minimum bør unge tilbydes indfødsret den dag, de fylder 18 år, hvis de ikke har begået alvorlige lovovertrædelser og har gennemført dansk folkeskole. (Se næste afsnit om danskhed for mere om statsborgerskabets betydning for oplevelsen af medborgerskab).

*Forældre bør
automatisk tilbydes
statsborgerskab for
deres barn ved fødslen,
hvis de har permanent
opholdstilladelse.*

Statsborgerskab og re-definition af danskhed

Forskningen peger på, at minoritets- og majoritetsdanskere bevæger sig stadig mere i retning af fælles værdier og medborgerskab, men dette står i kontrast til den mere restriktive kurs og tilgang til statsborgerskab fra Christiansborgs side.

I Rådet mener vi, at grundlaget for integrationen og medborgerskabet er langt stærkere, end den offentlige debat om parallelsamfund, islam og etniske minoriteter kan give indtryk af, og at langt de fleste minoritetsdanskere og majoritetsdanskere deler grundlæggende værdier.

Det viser for eksempel den seneste medborgskabsundersøgelse fra 2017 fra Integrationsministeriet, der er gennemført af Danmarks Statistik i samarbejde med en række forskere. Viljen hos etniske minoritetsforældre til at lade deres børn omgås etniske danske børn er større end majoritetsdanskernes lyst til at lade deres børn have dagligt samvær med etniske minoritetsbørn, men begge grupper var overordentligt positive (over 90 procent af minoritetsforældrene og 85 procent af majoritetsforældrene over for samvær på tværs af børnenes etniske baggrund). Samtidig viser undersøgelsen, at støtten til lige rettigheder på tværs af seksuel orientering og politisk til-

Det er vigtigt for integrationen, at vi taler med

– TURAN SAVAS, medlem af Rådet for Etniske Minoriteter.

hørsforhold er den samme hos minoritets- og majoritetsdanskere, og at det samme er gældende for støtten til ligestilling mellem kønne. På spørgsmålet om, hvor vigtigt det er for forældrene at opdrage deres børn til at støtte ligestilling mellem mænd og kvinder, svarede syv ud af ti etniske minoritetsforældre, at dette var “meget vigtigt”, mens det samme var gældende for seks ud af ti majoritetsforældre.

I Rådet mener vi derfor, at der er grund til at forholde sig optimistisk til betingelserne for fremtiden i forhold til fælles værdier og medborgerskab, hvor respekt for ligestilling, et fælles sprog, opbakning til politiske institutioner og tillid på tværs af etniske skel udgør fundamentet for den nationale sammenhængskraft. Til gengæld bekymrer den stigende kløft mellem befolkningen og politikerne på Christiansborg os.

Siden 90'erne er der blevet skruet voldsomt op for kravene, der gælder for at man kan få statsborgerskab. Konsekvensen er, at der i løbet af få år er opstået en ny og voksende “demokratisk underklasse”, der er politisk kaste-løse, går i skole, betaler deres skat, men som holdes uden for det politiske fællesskab. De forhøjede krav til indfødsret vil få udviklingen af en voksende demokratisk underklasse til at

eskalere, og fremskrivninger viser, at den allerede inden for en håndfuld år vil udgøre mere end en tiendedel af den danske befolkning. Kravene til statsborgerskab og spørgsmålet om, hvor meget man skal vægte kultur og historie, indgår naturligvis i den pågående definitions-kamp om nationens identitet, og hvem der skal have lov til at kunne kalde sig fuldgyl-dige medborgere i Danmark.

På trods af, at Danmark historisk har været en kulturel nation, hvor fælles etnicitet og kultur har afgrænset vores nationale identitet fra “de andre”, anvender danskere i dag i høj grad det politiske fællesskab og opbakning til demo-kratiet til at forme vores nationale fællesskab, mens opbakningen til en etnisk homogen nation bliver mindre. **Når man spørger danskere, har “forestillingen om et politisk fællesskab bedre kår end forestillingen om ét samlende kulturelt fællesskab”, konkluderer politolo-gen Christian Albrekt Larsen,** der har stået for den danske del af den hidtil største internationale undersøgelse af borgernes holdninger til nationen. Resultatet fremgår af bogen “Dan-skernes nationale forestillinger” og ligger i tråd med tidligere undersøgelser fra European So-cial Survey, som også viser, at danskerne me-ner, at arbejdstilknytning og politisk tilpasning og deltagelse bør være de vigtigste parametre

for, hvem der anerkendes som medborgere. Samme holdning deler Rådet. Danskernes op-bakning til et politisk fællesskab er allerede i dag større end til ideen om en kulturelt homo-gen nation. “Specielt hvis man ser på det på lang sigt, da yngre og bedre uddannede for-holder sig langt mere kritisk til det kulturelle end det politiske fællesskab,” som det konkluderes i “Danskernes nationale forestillinger”.

Rådet vil i denne sammenhæng også påpe-ge det selvmodsigende i politikernes ageren, når det handler om adgangen til demokra-tisk deltagelse og i de politiske ramaskrig, det har skabt, når antidemokratiske salafister ved valg har stillet sig op og erklæret, at det er ha-ram – forbudt ifølge islam – for danske mus-limer at stemme. Politikere har stået i kø for at fordømme disse mennesker, mens de har lovprist demokratisk deltagelse – med rette – som en vigtig dansk værdi. Selv samme poli-tikere har imidlertid i mange tilfælde selv lagt stemmer til, at en stor og voksende del af be-folkningen er udelukket fra at stemme ved fol-ketingsvalg, og har udelukket en stadig større del af befolkningen i at blive indlemmet i det politiske fællesskab. Heri ligger et paradoks i, at politikerne strammer kravene til indfødsret og argumenterer for en særlig etnisk-kulturel egenart som grundlag for medborgerskabet i

hinanden og ikke om hinanden.

en tid, hvor befolkningens holdninger bevæger sig i en retning, der er mindre etnisk ekskluderende.

Rådet mener derimod, at vi bør bygge videre på den danske historie for en folkelighedsdeologi og folkeoplysning, der søger at skabe reel lighed mellem alle, og som Grundvig har indrammet i digtet "Folkelighed" fra 1948: "Til et folk de alle høre, som sig regne selv dertil, har for modersmålet øre, har for fædrelandet ild; resten selv som dragedukker sig fra folket udelukker, lyse selv sig ud af æt, nægte selv sig indfødsret."

Denne folkeoplysning tager udgangspunkt i folkets egne forudsætninger og erfaringer og indebærer en stærk tro på "almindelige menneskers" sunde fornuft og på deres evne og vilje til at sætte sig ind i vanskelige spørgsmål. Folkeoplysningen har bidraget til en historisk stærk oplevelse af borgerpligt i forhold politisk deltagelse og fælles ansvar for hinanden i en dynamisk forståelse af medborgerskab, der ikke fastholder overklassens forståelse af kultur og nation, men tager udgangspunkt i borgernes forudsætninger og erfaringer.

Rådet vil opfordre meningsdannerne til at anlægge samme dynamiske syn på dansk-

hed og medborgerskab, hvor det er loyaliteten over for nationalstaten, overholdelse af landets love og motivationen til at arbejde og bidrage aktivt til fælleskabet, som binder os sammen fremfor en ekskluderende insisteren på en etnisk og kulturel homogen nationalstat, som beror på et blodets bånd.

En sådan ide om danskhed gør det nærværdigt umuligt for indvandrere og deres efterkommere, som er født i Danmark og har levet her hele deres liv, at blive accepteret som danskere og få lov at identificere sig på denne vis. Vi erfarer, at børn med etnisk minoritetsbaggrund oplever, at de kan være danske, fordi de er brune og muslimer og ikke er hvide og kristne. Dette er ikke noget de selv har fundet på, men som de fornemmer i deres interaktioner med andre, i skolens tekster, i medierne og fra politikerne. Denne udbredte definition af danskhed høres i vores dagligdags brug af kategorierne "danskere" og "indvandrere" eller "udlændinge", som anvendes til folk, der har levet i landet i årtier eller endda er født i Danmark.

Den modarbejder integration på substansielt vis, fordi den konstant minder folk om, at de, hvad de så end gør, aldrig kan blive danske på grund af deres hudfarve, forældres op-

rindelse eller deres tro. Samtidigt skal vi selvfølgelig anerkende, at folk har tilknytning til andre lande og også kulturelt set føler sig forbundet til forskellige samfund. For at gøre et lille skridt i den rette retning og fordi ord kan ændre forståelser, vil Rådet for Etniske Minoriteter derfor foreslå, at vi insisterer på at alle danskfødte er danskere og, hvis man skal rette opmærksomhed mod deres forældres etniske baggrund, anvender minoritetsdanskere eller bindestreksbegreber som tyrkisk-danskere, palæstinensisk-danske, etc. Dette kan også bidrage til at undgå de generaliserende fællesbetegnelser udlændinge eller muslimer, som skærer en stærk divergens gruppe mennesker over en kam.

*Hovedvisioner for Statsborgerskab
og re-definition af danskhed*

Vores visioner

1

At vi skal opleve hinanden som medborgere og danskere på tværs af hudfarve, religion, adresse og socialklasse – og deraf føle et fælles ansvar for hinanden og for Danmarks udvikling. Vi skal praktisere demokratisk forståelse og omtale hinanden som medborgere. Danskhed handler ikke om blodets bånd, og hvor mange slægtsled man kan gå tilbage – det handler om følelsen af tillid og loyalitet over for hinanden og nationalstaten Danmark.

2

At der både er lige muligheder og også en større grad af lighed i udfaldet af vore livschancer; uanset etnisk og religiøs baggrund. Medborgerskabsoverskud er således også betinget af, at vi får skabt større social mobilitet i samfundet, og får udlignet det uddannelsesmæssige efterslæb fra første generation af indvandrere og flygtninge.

3

At alle børn der bliver født i Danmark opfattes og opfatter sig som danskere og får lov til at blive set og anerkendt som ligeværdige medborgere. Vi skal ikke vedblivende registrere og omtale børn som en fremmedkategori som "indvandrere" og "2." og "3." generation af indvandrere, men i stedet sende et klart signal om, at alle danskfødte børn er danskere.

4

At repræsentationen af etniske minoriteter som beslutningstagere og i medierne øges, og at etniske minoriteter i højere grad optræder som genkendelige medborgere i offentligheden for derved at bidrage til billedet af, at danskere kommer i alle farver. At politikerne på Christiansborg anerkender og i højere grad italesætter, at der ikke er en modsætning mellem danskhed og anden etnisk baggrund. Det afgørende er, at borgerne agerer loyale og aktive medborgere, der bidrager, så meget som de kan til det solidariske fælleskab i nationalstaten.

*Hvordan visionerne kan
blive til virkelighed*

Pejlemærker

Alle som er født i Danmark, skal opfattes og opfatte sig selv som danskere. Rådet mener derfor, **at børn ved fødslen skal kunne opnå dansk statsborgerskab ved en erklæring, som forældre med dansk opholdstilladelse skriver under på. Som minimum bør unge modtage statsborgerskab som en fødselsdagsgave, når de fylder 18 år**, hvis de har gennemført dansk folkeskole og overholdt landets love, som var praksis under den forrige regering. Alt andet er uværdigt over for de unge selv og for Danmark som helhed, hvis skoler og institutioner livet igennem opdrager børn og unge til medborgerskab. Rådet mener, at motivationen for fremtidig samfundsdeltagelse og for at føle tilhørsforhold og fællesskab med øvrige borgere vil stige gennem tildeling af statsborgerskab til minoritetsdanske børn og unge.

Det skal i det hele taget være lettere at modtage dansk statsborgerskab. I stedet for at se der rødbedefarvede pas som endemålet på integration og medborgerskab og gradvist gøre det sværere at opnå indfødsret, bør statsborgerskabet aktivt benyttes til at motivere til aktivt medborgerskab, politisk deltagelse og en

følelse af loyalitet over Danmark og ens medborgere.

Vi skal insistere på, at man godt kan være dansker med en anden kulturel-etnisk baggrund, og at det er i orden at betegne sig selv ved en bindestregs-identitet. At den enkelte opfatter sig selv som dansk-tyrker, betyder ikke, at loyaliteten over for ens medborgere i Danmark bliver mindre, end hvis denne forkastede sit etnisk ophav i Tyrkiet, Iran eller Libanon. **Medborgerskab svarer ikke til et nulsumsspil, hvor der efterlades mindre loyalitet og tillid til nationalstat og medborgere, når den enkelte påtager en udvidet etnisk-kulturel selvforståelse.**

Erhvervslivets erfaringer med at udnytte borgers sproglige og kulturelle forskelligheder bør inddrages i en aktiv medborgerskabspolitik. Erhvervslivet kan øge forståelsen af, at en anderledes kulturel baggrund ikke afskærer den enkelte fra at skabe det gode liv for sig selv og bidrage til fællesskabet, og erhvervslivets

ønsker og bud på “best practice” kan ligeledes bidrage til at øge beskæftigelsesfrekvensen blandt etniske minoriteter.

Vi skal bekæmpe negative selvfortællinger, der kan udvikle sig til selvopfyldende profetier blandt særligt unge etniske minoriteter. Som vi allerede har gennemgået spiller såvel folkeskolen samt den offentlige repræsentation af etniske minoriteter en vigtig rolle, ligesom det er afgørende, at vi fortsætter udviklingen hen imod et større uddannelsesmæssigt overskud blandt etniske minoriteter. Som vi skal se i næste afsnit, er det også afgørende med en særskilt indsats i landets udsatte områder.

Som samfund skal vi insistere på, at unge med etnisk minoritetsbaggrund ikke er “undtagelser” og “mønsterbrydere”, hvis de tager en uddannelse og klarer sig godt i livet – de er negative undtagelser, hvis de falder igennem og ender som arbejdsløse og kriminelle. Derved kan vi bryde med de negative selvfortællinger.

*Hvordan visionerne kan
blive til virkelighed*

Pejlemærker

Vi skal undgå at integration omfatter, at minoriteten konstant oplever at blive pålagt krav, der øges over tid, hvormed nogle opgiver at blive anerkendt som ligeværdige. **Begrebet integration bør defineres klart og grænserne for vellykket integration bør ligeledes italesættes klart**, hvilket ikke er tilfældet i dag på trods af, at vi har et integrationsministerium. Vi skal i højere grad have en fælles samtale om betingelserne for medborgerskab i Danmark, og succeskriteriet må være, at vi i løbet af de næste ti år ikke længere har behov for et integrationsministerium, fordi uddannelsen, beskæftigelsen og den politiske deltagelse er steget markant blandt etniske minoriteter.

Boligpolitik og boligområder

Statsministerens nytårstale havde et stærkt fokus på de såkaldte "ghettoer" og lød som et ekko af folketingets åbningstale i 2010, hvor Lars Løkke Rasmussen for første gang lancerede ghettolisten ved at definere områderne som "huller i Danmarkskortet". Rådet genkender ikke politikernes portrættering af landets udsatte områder og undrer sig over, at retorikken er skruet endnu et nøk i vejret, når man tager i betragtning, at stadig flere kommer i uddannelse, mens stadig færre bliver kriminelle i de udsatte områder. Ved nytårstalen udtalte Lars Løkke Rasmussendenne gang, at der "er slået huller i danmarkskortet" og tilføjede: "Det bekymrer mig dybt. Fordi ghettoerne også sender fangarme ud på gaderne, hvor kriminelle bander skaber utryghed. Ind i skolerne, hvor for sømte børn hænger på kanten.

Ned i kommunekassen, hvor indtægterne er mindre og udgifterne større, end de behøver at være. Og ud i samfundet, hvor danske værdier som ligeværd, frisind og tolerance taber terræn." Rådet finder en sådan retorik og portrættering af de udsatte boligområder stærkt problematisk. Ved at beskrive områderne som huller i Danmarkskortet og parallelsamfund, fraskriver regeringen sig politikernes ansvar for de sociale problemer som altid og fortsat fin-

des i de områder hvor samfundets fattigste og svageste borgere bor, ligesom den stigmatiserer hele området ved at beskrive det som et nærmest uciviliseret sted, der smitter resten af samfundet.

På den nyeste ghettoliste, som blev offentliggjort i slutningen af sidste år, kunne regeringen ellers bekendtgøre, at antallet af ghettoområder var nedbragt til 22, hvilket er det laveste niveau siden statsministeren lancerede listen i 2010. Og når det handler om den kriminalitet som til stadighed fremdrages som et af hovedargumenterne for at stemple udsatte områder i den danske velfærdsstat som "ghettoer" viste listen en markant positiv udvikling. Hvor 25 ud af 29 af områderne på den første ghettoliste levede op til kriminalitetskriteriet, gør dette sig kun gældende for 2 ud af 22 områder på den nyeste liste.

Kun Vollsmose i Odense og Gellerup Parken i Aarhus lever i dag op til kriteriet om, at antallet af dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer overstiger 2,70 pct. af beboere på 18 år og derover. Samtidig med uddannelsesniveaue i de udsatte områder er steget. Hvis de nyeste tal for

uddannelsesniveaue i landets udsatte områder var blevet brugt i den seneste opgørelse, ville der blot være elleve områder på den danske ghettoliste. Men i stedet for at fremdrage den positive udvikling i landets udsatte områder, har den siddende regering nok en gang valgt at tale problemet op i den såkaldte danske ghetto og stemple borgerne som et stort kollektivt problem i stedet for at adressere det mindretal, der fx ikke overholder landets love, regler og normer.

Rådet noterer, at hvor den socialdemokratiske ledede regering i løbet af 90'erne befandt sig langt fra sit kommunale bagland, når det handlede om integrationspolitikken og en boligpolitik, hvor alt for mange nyankommne blev anvist i de samme udsatte områder, så ser det i 2018 ud til, at det denne gang er en Venstre-ledet regering, som gør regning uden vært. Flere Venstreborgmestre har således meldt ud, at regeringen løber åbne døre ind med sin nye ghettopakke, fordi de udsatte områder er inde i en positiv udvikling, og at det er unødvendigt at stemple områderne som "huller i Danmarkskortet" og områder, der agerer som parallelsamfund. Flere af Venstre egne ordførere på Christiansborg har ligeledes kritiseret deres eget partis diagnose og omtale af landets ud-

satte områder. **Venstres uddannelses-, bolig- og retsordførere har således stillet sig kritisk an over for overhovedet at bruge ordet “ghetto”** om danske boligområder. “Jeg er meget ked af, at vi har introduceret ordet ghetto. Det er et stigmatiserende ord, og derfor havde jeg langt hellere set, at vi havde fundet på en anden be-

tegnelse,” sagde retsordfører Preben Bang Henriksen således i Berlingske i marts måned. Han blev her bakket op af boligordfører Britt Bager, der bruger udtrykket “udsatte boligområder” efter at have haft samtaler med beboere i områder, der står på ghettolisten. “Det har gjort enormt stort indtryk på mig, og derfor har jeg

valgt at bruge et andet udtryk.” Også Venstres undervisningsordfører Anni Matthiesen mener, at partiets omtale om områderne risikerer at forstærke problemerne, fordi der er tale om “en negativ stemping af en befolkningsgruppe”, som i nogle tilfælde er uberettiget.

Rådet mener ligeledes, at omtalen af de såkaldte “ghettoer” og de politiske ghettoudspil langt hen ad vejen er udtryk for symbolpolitik, som i bedste fald signalerer politisk handlekraft, og i værste fald er med til at forværre problemerne. Med regeringens nye udspil om bekæmpelse af ghettoer og parallelsamfund foreslås det, at der gives dobbelt op på straf for at begå kriminalitet i “ghettoområder”, at forældre straffes på pengepungen i forhold til nedskæring af kontanthjælp og børnepenge, og at lærere, pædagoger m.fl. straffes med fængsel, hvis de mislykkes med at indberette mistrivsel blandt børn i “ghettoen”. Rådet emner, at denne form for styringsmekanismer vil føre til øget mistillid, og at det er udtryk for en forfejlet diagnose at tro, at vi kan straffe os til en bedre integration.

I stedet for at tale problemerne op i de udsatte boligområder bør vi fremdrage den positive udvikling og overbevise børn og unge i områ-

Med regeringens nye udspil om bekæmpelse af parallelsamfund, er der igen skruet op for en hårdere kurs med en tro på, at vi kan straffe og sanktionere os til en bedre integration. Det er symbolpolitik, som i bedste fald signalerer politisk handekraft, og i værste fald er med til at forværre problemerne. – YASAR CAKMAK, formand for Rådet for Etniske Minoriteter.

derne om, at normalen ikke er at blive kriminel eller arbejdsløse men at tage en uddannelse og blive en aktiv medborger, der bidrager til fællesskabet. Selvom Rådet bifalder arbejdet med at modarbejde social og etnisk segregering, finder vi det vigtigt at dette også foregår i mere velhavende og majoritetsdominerede områder. Og fremfor det ensidige fokus på at skabe en mere socialt afbalanceret beboersammensætning ved at tiltrække flere ressourcer stærke beboere udefra, bør vi også fokusere på, hvordan vi kan fastholde middelklassen og de gode unge forbilleder i de udsatte områder. I en rapport som blev udgivet i 2016 af Kraks Fond undersøgte en række indsatser i forhold til, om de løftede de udsatte områder. Både fysiske indsatser i form af renoveringer og nedrivninger og økonomiske indsatser, hvor der blev givet huslejstøtte blev undersøgt. Det samme gjorde sociale indsatser som lektiecaféer og fritidsjobprojekter til børn og unge samt uddannelses- og jobvejledning. De fysiske og økonomiske indsatser ser ikke ud til at hjælpe folk i uddannelse eller arbejde, mens de sociale indsatser har en positiv effekt.

Det paradoksale er, at mange af de folk, der ender med at blive hjulpet i arbejde og til at tage kompetencegivende uddannelser endte med at flytte, hvormed de ikke indgår i statistikkerne

for områderne. Her adskiller de danske udsatte områder sig ikke fra gamle arbejderkvarterer i andre europæiske lande, der er blevet stadig mere indvanderrige. Den såkaldte ghetto har historisk haft en funktion, hvor indvandrere, arbejdere og folk fra oplandet kan betale huslejen og komme ind på boligmarkedet og derfra bevæge sig videre til andre bydele. Den store udfordring i forhold til at skabe en mere socialt afbalanceret beboersammensætning i "ghettoen" i Danmark og i udlandet er således et fraflytningsmønster, hvor beboere flytter væk, når de nærmer sig middelklassen.

Det er dette, der er baggrunden for, at Vollsmose indimellem kaldes en integrationsfabrik, som skaber social mobilitet, hvorefter beboerne flytter bort. Statistisk set ser de udsatte områder derfor ud til at have en nærmest statisk beboermasse, hvorfor vi kan glemme, at mange fra den voksende etniske middelklasse har boet i en såkaldt "ghetto", og at Danmarks mest internationalt kendte navn Caroline Wozniacki levede sine første år i Vollsmose, inden familien flyttede bort og forfulgte drømmen om at skabe en tenniskarriere for deres datter.

Rent samfundsøkonomisk vil det på den lange bane være langt mere omkostningseffektivt at investere i social forebyggelse fremfor brandslukning og afstraffelse, som regeringen lægger op til i deres "ghettoudspil". Selvom det kan virke positivt at gøre kvartererne mere attraktive at bo i, anbefaler Rådet, at man primært fokuserer på evidensbaserede sociale indsatser fremfor at tro, at man løser "ghettoens" problemer med omkostningstunge nedrivninger, hvis effekt er mere tvivlsom. Vi mener ydermere ikke, at der skabes bedre integration i de udsatte boligområder ved at tilsidesætte og underminere de retsstatsprincipper og værdier, som det danske samfund bygger på og dermed lige præcis skabe parallelsamfund, hvor andre love og regler gælder. Tværtimod risikerer vi, at sådanne praksisser kombineret med den negative omtale af boligområderne kan bidrage til en allerede eksisterende oplevelse af modborger-skab blandt beboere i de udsatte områder.

Hvis politikerne ønsker, at forbedre vilkårene i de udsatte boligområder, skal der langsigtede løsninger på banen med fokus på bedre udnyttelse af civilsamfundets kræfter, og at man benytter og anerkender ressourcerne blandt beboere, der kan gøre en positiv forskel i deres lokalområde fremfor at stemple dem kollektivt som et problem.

Hovedvisioner for boligpolitik og boligområder

Vores visioner

1

At børn og unge i udsatte boligområder skal have lige muligheder for et godt liv, hvor de lærer at træffe selvstændige valg og tage ansvar for dem selv og deres medborgere. Flere skal beskæftiges og have et sundt børne- og ungdomsliv via fritidsjob og deltagelse i idrætsforeninger og klubber. Gabet skal reduceres mellem unge fra udsatte områder og jævnaldrende unge, når det handler om andelen, der får taget en kompetencegivende uddannelse.

2

At alle boligområder i Danmark, betragtes som en del af det omgivende samfund, hvor beboerne både oplever sig som en del af og tager del i fællesskabet i Danmark.

Dette indebærer bl.a., at man fra politisk side ophører al snak om parallelsamfund, ghettoer og huller i Danmarkskortet og i stedet omtaler de udsatte boligområder som en del af samfundet, hvis sociale problemer de har et medansvar for. Men det omfatter også, at områderne åbnes mere op og gøres til samlingssted for aktiviteter og socialt liv for flere end områdets

beboere, og at særligt de unge beboere skal vide, at vi som samfund har positive forventninger til dem og deres fremtid.

3

At vi får skabt en mere socialt afbalanceret beboersammensætning, hvor flere er i job og under uddannelse, og færre ender i en kriminel løbebane. Der skal arbejdes for at fortsætte udviklingen med at nedbringe antallet af kriminelle, som betragter de udsatte områder som deres territorium, og som medvirker til kvarterernes negative ry. Der skal en særlig indsats til for at reducere den store fraflytning af børnefamilier, middelklassebeboere og unge, der påbegynder en kompetencegivende uddannelse efter folkeskoletiden og ønsker egen bolig. Samtidigt bør boligpolitikken også bidrage til, at de mere velhavende og majoritetsdominerede områder også afspejler befolkningens sociale og etniske sammensætning i langt højere grad.

4

At vi i højere grad fremhæve de gode forbil- leder i de udsatte boligområder, bruger ci- vilsamfundet og lokalt står sammen om at bekæmpe negative selvfortællinger, som kan udvikle sig til selvopfyldende profetier.

*Hvordan visionerne kan
blive til virkelighed*

Pejlemærker

Hvis vi ønsker reelt social forandring kræver det flere ressourcer til institutionerne i de udsatte boligområder. Skolernes og institutionernes kvalitet har afgørende betydning for boligområdernes omdømme samt til- og fraflytningsmønster og børn og faglige præstationer og livschancer. Rådet er positive over for at indskrive børn i vuggestue automatisk, men vi ønsker lokale kvalitetsinstitutioner til at sikre lokal sammenhængskraft, der smitter af på skolevalg og faglige forudsætninger ved skolestart. Der skal prioriteres midler til bedre normeringer af personale og viden i institutioner i udsatte områder i forhold til institutioner i et gennemsnitligt villakvarter, hvor børnene typisk har bedre sproglige forudsætninger og forældre, som klæder dem på til skoleliv og fremtid.

For at hjælpe forældre på vej og indgå i en fælles indsats om børnene bør man ydermere bruge lokale ressourcepersoner og unge forbilleder som vejen ind til de unges hjerter. Bak op om mødre og fædre der engagerer sig for at skabe bedre børne- og familieliv gennem forældregrupper som "Bydelsmødre", "Baba" og andre civilsamfundsaktører, som kender

beboerne og lokalområdet. Helhedsplaner og boligselskaber i de udsatte områder bør indgå i dialog og bakke op om forældregrupper og ungeforeninger fremfor ensidigt at have som succeskriterium, at facilitere et beboerdemokrati gennem valgte beboerbestyrelser, der i mange tilfælde kun i ringe grad afspejler beboersammensætningen.

Særligt unge samt etniske minoriteter er voldsomt underrepræsenterede i afdelingsbestyrelserne med magt over økonomi, lokaler mv. Afdelingsbestyrelser bør i højere grad afspejle beboersammensætningen, og boligselskaber, civilsamfundsaktører, skoler og institutioner bør indgå i et samarbejde om at løfte beboer- og lokaldemokratiet i de udsatte områder. Samtidig kan disse områder i højere grad lære af konceptet med "nabohjælp" fra beboere i villakvarterer, der bl.a. holder øje med hinandens huse for derigennem at øge trykningen lokalt. Denne praksis kan udvides med "opgangsfællesskaber", hvor man hjælper og rådgiver hinanden angående spørgsmål og bekymringer vedrørende børn, lokalområde og samfundet generelt.

Udvid den allerede eksisterende fleksible udlejning i udsatte områder, hvor folk i arbejde og under uddannelse får fortrinsret på ventelisten. Rådet bakker op om forslaget fra sociologen Aydin Soei om at lave intelligent fleksibel udlejning,, hvor unge der er vokset op i et udsat område, og som kommer i gang med en kompetencegivende uddannelse eller i fast arbejde tilsvarende får lov til at springe ventelisten over i det pågældende kvarter, når de ønsker at flytte hjemmefra. Dermed benytter man aktivt et uddannelsesmønster, hvor stadig flere unge får taget kompetencegivende uddannelser til at ændre beboersammensætningen samtidig med, at man får fremdraget og udnyttet de gode unge forbilleder i de udsatte områder.

De positive fortællinger kan fremdrages ved at følge Aydin Soeis forslag om at inddrage de unge positive rollemodeller som "bydelsambassadører", der bruges til at holde oplæg i skoler og klubber om deres egne uddannelsesvalg og erhvervs erfaringer, hvilket kan motivere områdernes børn og unge til at gøre en indsats.

Hvis politikerne virkelig ønsker at forbedre vilkårene i de udsatte boligområder, skal Politikerne have modet til det lange seje træk, hvor man får behandlet problemerne ved roden. Beboerne skal derfor løftes via brede indsatser, der har fokus på både sprog, uddannelse og bedre tilknytning til arbejdsmarkedet.

– YASAR CAKMAK, formand for Rådet for Etniske Minoriteter.

Bydelsambassadørerne kan således indgå i uddannelsesvejledningen i den lokale skole, og de kan ydermere tilknyttes som mentorer og bruges til at udvide netværket og den sociale kapital blandt unge i udsatte områder for at udligne den ulighed, som er betinget af, at mange af disse kommer fra uddannelsesfremmede familier med et ringe netværk. Kortlægningen af bydelsambassadører skal ske gennem lokale skoler og klubber, og netværket af bydelsambassadører kan bidrage til, at man også kan benytte og synliggøre de positive forbilleder, selvom de skulle vælge at flytte væk. Organiseringen af bydelsambassadører kan ydermere bidrage til i højere grad at give unge et fælles talerør i medierne og i det lokale beboerdemokrati.

Ud over at benytte de unges ressourcer i højere grad, foreslår Rådet ydermere en mere aktiv boligpolitik rettet mod børnefamilier. Der bør således udbydes billige boliger til familier, hvor forældrene er i arbejde. Boligselskaberne bør i det hele taget satse aktivt på denne gruppe fremfor blot at kigge på andelen af beboere i job og uddannelse. I RealDania-udgivelsen "Fra ghetto til blandet by", gennemgås bl.a.

fleksibel udlejning herhjemme, og det konstateres, at det har haft begrænset effekt, da særligt middelklassefamilier er blevet væk, og de nye tilflyttere ofte kun engagerer sig lokalt i begrænset omgang og benytter fleksibel udlejning som løftestang til at få en midlertidig bolig, hvorefter de flytter videre. Børnefamilierne engagerer sig – ligesom dem, der vokser op i kvarteret – typisk mest lokalt; bl.a. i forældrebestyrelser. Men de er samtidig den gruppe, som er mest følsomme over for et områdes negative ry.

Af samme grund kan politikerne hjælpe lokalsamfund og boligselskaberne godt på vej i forhold til at fastholde de mest ressourcerstærke beboere og tiltrække middelklassen ved at stoppe med at tale områderne ned som "ghettoer" og "huller i Danmarkskortet".

Civilsamfund, boligselskaber og kommuner bør imidlertid også selv fremdrage de gode forbilleder og give et mere retvisende billede af områderne. I "Tingbjergundersøgelsen" blev alle de voksne, der omgiver 14-15-årige på Tingbjerg Skole – både forældre, lærere, pædagoger og kriminalpræventive medarbejdere – spurgt ind til deres antagelser om børne-

ne. Det samme gjorde de voksne, der omgiver de 14-15-årige på den middelklassedominerede Brønshøj Skole. Det viste sig, at risikoadfærdigheden var næsten identisk på de to skoler. Men de voksne havde i langt højere grad et overdrevent syn på Tingbjergbørnenes hashforbrug og kriminalitet, mens de omvendt underdrev børnenes lyst og motivation for skole og fremtidig uddannelse. Civilsamfund, skoler, klubber og kommuner bør derfor indgå i en fælles dialog om, hvordan de voksne som omgiver børnene undgår at møde dem med lave og negative forventninger, der kan smitte negativt af en hel bydels børne- og ungegruppe. Der bør særligt arbejdes for at skabe opbakning og stolthed omkring den lokale skole, så den vælges til, og vi sammen kan bekæmpe negativ skolekultur blandt særligt drenge.

Der bør samtidig laves en målrettet indsats over for særligt drenge og unge mænd, som i højere grad går i stå efter folkeskoletiden i de udsatte områder sammenlignet med jævnaldrende, som ikke vokser op i disse områder. Der bør fokuseres på, hvorfor vi taber flere i overgangen mellem folkeskole og voksenliv grundet manglen på forældreressourcer, net-

værk, sproglige kompetencer og negative selvfortællinger og påvirkning lokalt. Vi skal have skabt stærkere fællesskaber for unge over 18 år, der skal have adgang til fritidstilbud og klubber efter, at de er blevet myndige, hvor der tilknyttes job- og uddannelsesvejledere, så de ikke får lov til at gå i stå. De unge positive forbilleder bør inddrages i disse tilbud.

Selvom Rådet hovedsageligt fokuserer på de yngre generationer i forhold til et fremtidigt lokalt og nationalt medborgerskab, der går på tværs af etniske og sociale skel, vil vi slutteligt anbefale, at der i de udsatte områder også **indtænkes initiativer, der involverer ældre enlige mænd i udsatte områder.**

Mænd med etnisk minoritetsbaggrund fylder stadig mere i denne gruppe, som generelt ikke optager megen plads i debatten om udsatte områder. **Ældre enlige mænd med indvandrers baggrund er muligvis den gruppe i de udsatte områder, med størst mistrivsel**, men ofte får de lov til at passe sig selv, og der sættes ikke økonomiske midler af til sociale initiativer målrettet dem – fordi deres mistrivsel sjældent kommer til udtryk ved en udafreagerende ad-

færd, som tilfældet oftere er blandt de yngre mænd. Denne gruppe bør i højere grad medtænkes i fællesskabet, når man laver helheds-

planer og politikker for at øge trivslen blandt beboere i udsatte områder.

Anneks – visioner og pejlemærker

UDDANNELSE BLANDT BØRN OG UNGE

VISIONER

- ▶ Løfte det faglige niveau for alle etniske minoritets elever i folkeskolen.
- ▶ Etniske minoritets drenge ikke tabes i uddannelsessystemet.
- ▶ Skole og institutioner afspejler befolknings sammensætningen.
- ▶ Der er respekt for forskellighed i folkeskolen og i uddannelsessystemet, og at de etniske minoritets elever mødes med en forventning om, at de godt kan.
- ▶ Etnisk minoritets unge gennemfører ungdomsuddannelser og herunder finder praktikpladser og gennemfører deres uddannelser på landets erhvervsskoler.

PEJLEMÆRKER:

- ▶ At forberede børn på skolen og det at indgå i et fællesskab ved at indskrive så mange børn som muligt i danske vuggestuer og børnehaver.
- ▶ Tidlig og fagligt kompetent sprogindsats.
- ▶ Der skal være højere ambitioner, forventninger og tillid til de tosprogede børn.
- ▶ Fokus på skolehjemarbejde.

DEMOKRATISK DELTAGELSE OG MEDBORGERSKAB BLANDT ETNISKE MINORITETER

VISIONER:

- ▶ At flere etniske minoriteter stemmer
- ▶ At samfundets institutioner og organisationer i højere grad afspejler befolknings sammensætningen i dagens Danmark.
- ▶ At flere bliver repræsenteret politisk og i medierne og bliver anerkendt for deres bidrag.
- ▶ At flere etniske minoriteter deltager aktivt i civilsamfundet og i den demokratiske samtale.

PEJLEMÆRKER:

- ▶ Fokus på demokratisk dannelse i folkeskolen.
- ▶ Større forventningsafklaring og forståelse for den politiske virkelighed.
- ▶ Lav målrettede indsatser for at øge den politiske deltagelse i landets udsatte områder.

Anneks – visioner og pejlemærker

▶ Der bør laves oplysningsarbejde i forhold til valgdeltagelse og målrettede tiltag, der kan øge stemmeprocenten blandt samfundsgrupper, der ikke stemmer.

▶ Flere etniske minoriteter skal ind i politik på alle niveauer.

▶ Flere etniske minoriteter skal også deltage i den offentlige samtale i medierne.

▶ Flere unge skal hjælpes til at føle, at de er en del af samfundet.

STATSBORGERSKAB OG RE-DEFINITION AF DANSKHED

VISIONER:

▶ At vi skal opleve hinanden som medborgere og danskere på tværs af hudfarve, religion, adresse og socialklasse.

▶ At der både er lige muligheder og også en større grad af lighed i udfaldet af vore livschancer.

▶ At alle børn der bliver født i Danmark opfattes og opfatter sig som danskere og får lov til at blive set og anerkendt som ligeværdige medborgere.

▶ At repræsentationen af etniske minoriteter som beslutningstagere og i medierne øges.

PEJLEMÆRKER:

▶ Børn skal ved fødslen kunne opnå dansk statsborgerskab ved en erklæring.

▶ Lettere at modtage dansk statsborgerskab.

▶ Man godt kan være dansker med en anden kulturel-etnisk baggrund.

▶ Erhvervslivets erfaringer med at udnytte borgers sproglige og kulturelle forskelligheder bør inddrages i en aktiv medborgerskabspolitik.

▶ Bekæmpe negative selvfortællinger.

▶ Som samfund skal vi insistere på, at unge med etnisk minoritetsbaggrund ikke er “undtagelser” og “mønsterbrydere”, hvis de tager en uddannelse og klarer sig godt i livet.

▶ Begrebet integration bør defineres klart og grænserne for vellykket integration bør ligeledes italesættes klart.

BOLIGPOLITIK OG BOLIGOMRÅDER

VISIONER:

▶ At børn og unge i udsatte boligområder skal have lige muligheder for et godt liv.

▶ At alle boligområder i Danmark, betragtes som en del af det omgivende samfund.

▶ At vi får skabt en mere socialt afbalanceret beboersammensætning.

▶ At vi i højere grad fremhæver de gode forbilleder i de udsatte boligområder, bruger civilsamfundet og lokalt står sammen om at bekæmpe negative selvfortællinger.

PEJLEMÆRKER

▶ Flere ressourcer til institutionerne i de udsatte boligområder.

▶ Gøre mere brug af lokale ressourcepersoner og unge forbilleder som vejen til de unges hjerter.

▶ Afdelingsbestyrelser bør i højere grad afspejle beboersammensætningen, inddrage de unge positive rollemodeller som “bydel-sambassadører”, der bruges til at holde oplæg

Anneks – visioner og pejlemærker

i skoler og klubber om deres egne uddannelsesvalg og erhvervs erfaringer, hvilket kan motivere områdernes børn og unge til at gøre en indsats.

► Mere aktiv boligpolitik rettet mod børnefamilier. Der bør således udbydes billige boliger til familier, hvor forældrene er i arbejde. Boligselskaberne bør i det hele taget satse aktivt på denne gruppe fremfor blot at kigge på andelen af beboere i job og uddannelse.

► Stoppe med at tale områderne ned.

► Der bør samtidig laves en målrettet indsats over for særligt drenge og unge mænd.

► Tænkes i initiativer, der involverer ældre enlige mænd i udsatte områder.

RÅDET FOR ETNISKE MINORITETER

rem@siri.dk / www.rem.dk / Tlf. 72 14 24 00 /
Philip de Langes Palæ, Strandgade 25C, 1401 København K
Postadresse: Njalsgade 72C, 2300 København S

REDAKTØR: Mette Søndergaard, Sune Fejerskov Rønne og Neel Linhøft Ingstrup

GRAFISK DESIGN: Sascha Jespersen / Saschajespersen.dk

FOTOS: Claus Peuckert, Marie Rosenkratz Gjedsted, Ida Kasbani

TRYK: Trekroner A/S

RÅDET FOR ETNISCHE MINORITETER

